

Aan de Minister van Justitie en Veiligheid
Aan de Minister voor Rechtsbescherming

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Straf- en
Sanctierecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
25 november 2022

Ons kenmerk
4341376

Bijlagen
3

nota

memorie van antwoord wetsvoorstel verhoging
strafmaximum doodslag

1. Aanleiding

Op 21 juni 2022 heeft de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid van de Eerste Kamer het voorlopig verslag uitgebracht bij het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met de verhoging van het wettelijk strafmaximum van doodslag (verhoging wettelijk strafmaximum doodslag). De vragen zijn in de bijgevoegde concept-memorie van antwoord voorzien van een antwoord.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met verzending aan de Eerste Kamer van de memorie van antwoord bij dit wetsvoorstel.

3. Kernpunten

Inbreng voor het voorlopig verslag is geleverd door de fracties van VVD, D66, CDA, SP, PvdA, GroenLinks, ChristenUnie en SGP. Zij onderschrijven in meer of mindere mate het doel van het wetsvoorstel, maar hebben nog vragen over een aantal aspecten van de strafmaatverhoging. Deze worden hieronder op hoofdlijnen opgesomd, met daaronder een korte weergave van de reactie in de memorie van antwoord (MvA).

- nut en noodzaak van de verhoging van het strafmaximum (want: het huidig strafmaximum zou de rechter meestal voldoende strafruimte geven)
De strafmaximumverhoging dient drie hoofddoelen: herstellen van de balans tussen de strafmaxima op moord en doodslag, waarmee meer recht wordt gedaan aan de ernst van het delict doodslag, recht doen aan de gemiddeld zwaardere bestraffing van doodslag en de rechter ook in de ernstigste doodslagzaken voldoende armslag geven om een passende straf op te leggen (o.m. p. 4 MvA).
- de effectiviteit van de verhoging van het strafmaximum (o.a. vanwege het feit dat door de Wet straffen en beschermen straffen effectief al langer worden)
Onderscheid moet worden gemaakt tussen de oplegging van een gevangenisstraf door de rechter en de tenuitvoerlegging daarvan. Het wettelijk strafmaximum op doodslag heeft uitsluitend betrekking op de straf die kan worden opgelegd en geeft uitdrukking aan de (relatieve) ernst van doodslag. Dit wetsvoorstel strekt mede ertoe het verschil met de maximale tijdelijke gevangenisstraf voor moord

terug te brengen tot vijf jaar, waarmee deze strafmaxima weer in redelijke verhouding tot elkaar komen te staan. De maximering van de voorwaardelijke invrijheidsstelling – als gevolg van de Wet straffen en beschermen – ziet op de tenuitvoerlegging van een opgelegde gevangenisstraf en staat daarmee los van de (relatieve) ernst van doodslag (p. 3 MvA).

Het opleggen van hogere straffen door de rechter is niet op zichzelf een doel van het wetsvoorstel; met de verhoging van het strafmaximum krijgt de rechter wel meer ruimte om een hogere straf op te leggen indien hij dit aangewezen acht (p. 4 MvA).

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Straf- en Sanctierecht

Datum
25 november 2022

Ons kenmerk
4341376

- de mate van verhoging van het strafmaximum naar 25 jaar gevangenisstraf
Met de verhoging van het strafmaximum op doodslag naar 25 jaar wordt de balans met het strafmaximum op moord (van dertig jaar tijdelijke gevangenisstraf) hersteld. In het oorspronkelijke Wetboek van Strafrecht bedroeg het verschil in strafmaxima vijf jaar (p. 10 MvA).

- de verhouding van het beoogde strafmaximum tot de wettelijke systematiek van de algemene strafmaxima

Nu ook al is bedoelde strafmaximumverhoging soms niet mogelijk (zo kan de strafbedreiging van moord (levenslang/dertig jaar gevangenisstraf) door strafverzwarende omstandigheden niet verder worden verzwaaard) (p. 10 MvA).

- de verhouding van het beoogde strafmaximum tot andere delicten in het Wetboek van Strafrecht

Het Wetboek van Strafrecht is een adequate en evenwichtige catalogus van strafbare feiten met passende strafmaxima. Deze wettelijke strafmaxima worden in de praktijk van de Nederlandse strafrechtspleging ook niet snel als knellend ervaren; de maximale straf voor een bepaald delict wordt niet vaak opgelegd. Gelet hierop ligt een grootscheepse, integrale herziening van de wettelijke strafmaxima niet in de rede. Alleen wanneer door verhoging van het strafmaximum op een delict in de onderlinge verhouding met de overige strafmaxima ernstige inconsistenties dreigen te ontstaan, dienen de andere strafmaxima te worden aangepast. En dat is hier niet het geval, net zomin als daarvan sprake was bij andere recente strafmaatverhogingen (p. 4 e.v. MvA).

Naast bovengenoemde vragen die verband houden met de verhoging van het strafmaximum op doodslag, zijn door de leden van de fractie van D66 enkele vragen gesteld over de aanpak van stalking. Deze vragen zijn gesteld naar aanleiding van de zaak Humeyra – welke zaak in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is genoemd als voorbeeld van een zaak waarin de rechter heeft aangegeven dat het huidige strafmaximum knelt – en houden inhoudelijk in feite geen verband met dit wetsvoorstel. Zij zijn in de memorie van antwoord – onder verwijzing naar een tweetal Kamerbrieven die over dit onderwerp naar de Tweede Kamer zijn gestuurd – van een antwoord voorzien (p. 11 e.v. MvA).

4. Toelichting

4.1 Politieke context

Het wetsvoorstel geeft uitvoering aan een al langer bestaand beleidsvoornemen om het strafmaximum op doodslag te verhogen (Kamerstukken II 2015/16, 29

279, nr. 325). Het voorstel is op 10 mei 2022 aangenomen door de Tweede Kamer. Voor stemden: SP, DENK, Fractie Den Haan, Lid Omtzigt, ChristenUnie, VVD, SGP, CDA, BBB, JA21, PVV, FVD en Groep Van Haga.
Tegen stemden: D66, GroenLinks, PvdA, PvdD, Volt, BIJ1 en Lid Gündoğan.

4.2 Krachtenveld

De memorie van antwoord is afgestemd met DGRR/DRC en DGSenB/DSenS.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing. Alles uit de nota wordt openbaar.

Bijlagen

1. Memorie van antwoord;
2. Aanbiedingsbrief aan de Eerste Kamer en
3. Voorlopig verslag van de Eerste Kamer.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Straf- en
Sanctierecht

Datum
25 november 2022

Ons kenmerk
4341376